

institution to create a team of like-minded people capable of effective partnership, unity and creativity while providing a safe environment for each participant in the educational process; to determine the best ways to introduce a system of managerial influences on the development of pedagogical partnerships and the organization of psychological support and adaptation; to conduct an honest and transparent analysis and loyal correction of the effectiveness of the implementation of the system of managerial influences. The strengths and weaknesses of the internal environment of the educational institution are highlighted, documentation is needed to analyze the state of the pedagogical partnership in the educational institution, a list of e-learning software systems of various directions. It is noted that the role of the head of an educational institution in managing the development of pedagogical partnership of teachers can hardly be overestimated and that a reliable guideline for introducing changes is his managerial competence.

Key words: *methodological recommendations, development management, competence, pedagogical partnership, elementary school teachers, methodological work of elementary school.*

УДК 378.011.31:785

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.94.25>

Чжан Яюй

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ

В статті висвітлено специфіку професійної підготовки майбутніх фахівців хорového диригування, яка полягає в тому, що така підготовка пов'язана із музикою як видом мистецтва, що сприяє яскраво вираженому емоційному, психофізіологічному характері впливу. Важливою умовою формування професійних якостей і умінь майбутніх фахівців хорového диригування є врахування в процесі їхньої професійної підготовки низки методологічних підходів, які є підґрунтям організації освітнього процесу. Було проаналізовано сучасні наукові дослідження, які переважно зосереджені на вивчення достатньо великої кількості різноманітних технік і технологій, які спрямовані на становлення, розвиток і формування професійного іміджу фахівців різноманітних спеціальностей. Було доведено, що необхідні нові підходи щодо професійної підготовки фахівців, зокрема хорového диригування для функціонування в полікультурному суспільстві, для якого характерні ризики втрати моральних орієнтирів, постійні зміни способу життя, зростання агресії, протиставлення позитивних і негативних тенденцій людського життя, набуває особливого значення та необхідності наукових досліджень щодо аналізу формування позитивного професійного іміджу. Було визначено, що формування професійного іміджу відбувається у п'ять етапів: по-перше, сприйняття образу; по-друге, аналіз інформації за його уявною корекцією; по-третє, використання, що розкривається через примірювання; по-четверте, програвання окремих елементів бажаного іміджу та подальшим вживанням в образ; по-п'яте, привласнення та індивідуалізація обраного або бажаного іміджу. Було доведено, що професійний імідж посідає одне з провідних місць в ієрархії цінностей фахівців, оскільки саме професійний імідж є своєрідною програмою соціальної поведінки, яка закріплена в образах, символах і нормах. Необхідність формування нового стилю соціальної поведінки, який відповідає сучасному етапу розвитку суспільства, призводить до актуалізації проблем, пов'язаних з таким феноменом, як імідж, що, у свою чергу, потребує вивчення умов і механізмів його виникнення і функціонування у суспільстві.

Ключові слова: *професійна підготовка, хорове диригування, компетентнісний підхід, професійний імідж, етапи формування професійного іміджу, диригентське мистецтво.*

Взаємопроникнення в мистецтво є складним структурним процесом, що вимагає розгляду з різних точок зору, а також вироблення спільного підходу до їх вивчення, уміння застосовувати знання з різних галузей задля вирішення конкретної творчої задачі, зокрема, самостійно проводити творчі дослідження та виявляти бажання у пізнанні мистецьких явищ тощо [9, с. 6].

Слід відзначити, що в системі професійної підготовки майбутніх фахівців хорového диригування особливе місце займає виховання їх музично-естетичних смаків. Саме в студентському віці відбувається активний їх розвиток і формування, що безперечно впливає на формування власного професійного іміджу майбутніх фахівців хорového диригування. Більш того, в цей період у майбутніх фахівців хорového диригування також розвиваються здібності оцінювання музичних творів та формуються музично-естетичні ідеали.

Ми цілком погоджуємося із І. Цюряк стосовно використання особистісно-орієнтованого підходу в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців хорového диригування, безперечно, сприятиме їхньому професійному зростанню [9, с. 8]. Тому якісна професійна підготовка майбутніх фахівців хорového диригування вимагає від них бути максимально активним щодо застосування особистісно-орієнтованих освітніх технологій.

На важливість використання особистісно-орієнтованого підходу в процесі фахової підготовки вказує Г. Падалка, яка зазначає, що в системі професійної підготовки майбутніх фахівців хорového диригування одним з головних аспектів є індивідуальні заняття за індивідуальною формою навчання, в основі яких полягає особистісно-орієнтований підхід до їх проведення. Проведення таких індивідуальних занять на відміну

від традиційних лекційних занять зумовлюється характером та особливостями художньо-пізнавальної музичної діяльності студентів, а за формою, структурою, вимогами вони мало чим відрізняються від інших галузей науково-музичного пізнання [7, с. 9].

Впровадження особистісно-орієнтованого підхід вимагає від фахівців вмінь та навичок самостійно організувати та керувати процесом реалізації сучасних технологій в освітній процес, оскільки такий підхід значною мірою впливає на розвиток особистості, сприяє розвитку пізнавальних навичок й вихованню креативного мислення. Напевне, що тільки самостійно логічно-вибудована стратегія стає переконаністю майбутніх фахівців хорového диригування, що сприятиме формуванню особистості. У процесі професійної підготовки майбутніх фахівців хорového диригування ключовим аспектом є не стільки отримання знання та наявність певного обсягу інформації з фахових дисциплін, скільки вироблення в них уміння самостійно та творчо застосовувати отримані знання на практиці.

Специфікою професійної підготовки на засадах компетентнісного підходу є той факт, що результатом цієї професійної підготовки у майбутніх фахівців хорového диригування буде сформована інтегральна професійна компетентність. Впровадження компетентнісного підходу сприяє формуванню ключових компетентностей, які зазначені в освітніх програмах зі спеціальності.

На думку О. Козіної, професійна компетентність полягає в здатності розв'язувати складні комплексні задачі та практичні проблеми в галузі музичної освіти на основі застосування сучасних психолого-педагогічних концепцій, технологій та методик виховання, навчання, розвитку дітей дошкільного та шкільного віку, здійснюючи естетичну, музичну, педагогічну та диригентсько-хорову підготовку [5, с. 65]. Отже, в процесі професійної підготовки майбутні фахівці хорového диригування повинні набути знання про завдання, зміст, організацію, форми і методи роботи з дітьми, щоб бути готовими до педагогічної діяльності, а також мати певний комплекс вмінь і навичок стосовно майбутньої педагогічної роботи в якості керівників хорových колективів, організаторів різних форм музично-естетичних заходів, проведення уроків музичного мистецтва.

Формування професійних навичок майбутніх фахівців хорového диригування у процесі вивчення профільних, тобто диригентсько-хорових, дисциплін передбачає: по-перше, розвиток художньо-образного мислення студентів; по-друге, інтерес та готовність до публічного виконання хорových творів з творчим колективом; по-третє, здійснення вокально-хорової діяльності в комплексі теоретичних і практичних знань, умінь та навичок; по-четверте, систематизовані знання з методики розучування музичних творів з хоровим колективом; по-п'яте, досконалі знання різнопланового вокально-хорового репертуару; по-шосте, універсальне володіння диригентсько-хоровою технікою; по-сьоме, уміння розкривати образно-емоційний зміст твору; по-восьме, чуття музичної фактури та вміння цілісно відчувати драматургію твору; по-дев'яте, уміння та потяг до самостійної роботи над вокально-хоровим твором, тощо [4, с. 128].

Необхідним для вирішення завдань дослідження вважаємо теоретичне обґрунтування й реалізацію аксіологічного підходу як важливого інструменту формування світогляду майбутніх фахівців хорového диригування. Дослідження аксіологічних ціннісних орієнтацій спрямовує увагу науковців до вивчення питань формування художньо-естетичної свідомості людини, її музично-естетичних смаків, індивідуально-особистісних художніх переваг.

В контексті дослідження значущості набуває думка сучасного китайського науковця Юй Хенюань, який зазначає, що важливим аспектом аксіологічного підходу є його спрямованість на оволодіння духовними цінностями, які закладені в художніх образах та образній сфері музичних творів різних епох і стилів у різноманітності полікультурного простору музичного мистецтва [10, с. 111]. Застосування аксіологічного підходу спрямовує художньо-пізнавальну діяльність майбутніх фахівців на усвідомлення об'єктивних ціннісних орієнтирів світового вокального мистецтва і тим самим сприяє їх перетворенню в умовах інтернаціоналізації міжнародного освітнього простору на особистісні переконання, на формування вокально-художнього образу світу як привласненої цінності, яку китайські здобувачі мають транслювати у подальшій професійній діяльності засобами вокально-виконавської майстерності.

Як зазначає С. Білозерська, аксіологія під особливим кутом зору розглядає реалії сучасної професійної освіти, поєднуючи взаємозв'язки об'єктивного та суб'єктивного, актуального та потенційного, зовнішнього та внутрішнього, закономірного та випадкового, сталого та динамічного у єдиний аксіологічний вимір сучасного світу [1, с. 133]. Отже, загальнокультурне підґрунтя аксіології полягає в тому, щоб широкий спектр об'єктивних цінностей культури сучасного світу зробити предметом усвідомлення, переживання, як особливих потреб майбутніх фахівців хорového диригування, зробити так, щоб полікультурні цінності стали значущими і життєвими орієнтирами особистості, її ціннісними орієнтаціями, які мають провідний вплив на формування професійного іміджу, зокрема фахівців хорového диригування.

В межах аксіологічного підходу відбувається формування ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців, зокрема фахівців хорového диригування, завдяки засвоєнню засад духовної культури суспільства, перетворення культурних цінностей на стимули і мотиви власної практичної поведінки.

О. Білозерська характеризує сутність процесу орієнтації майбутніх фахівців у світі цінностей, як самостійний, адекватний морально-духовним цінностям рух особистості, при цьому провідну функціональну перевагу у формуванні ціннісних орієнтацій виконує виховання, як необхідність актуалізації особистісних потреб майбутніх фахівців з урахуванням соціальної ситуації їх розвитку [1, с. 135].

Отже, аксіологічний підхід визначає, з одного боку, систему духовно-морального розвитку майбутніх фахівців, в основі якого полягають музично-естетичні ідеали як вища музична цінність в системі базових цінностей майбутніх фахівців хорового диригування. З іншого – система цінностей визначає зміст ключових напрямів духовно-морального розвитку та формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування. Ціннісні орієнтації, як складові професійного іміджу, є вершиною ієрархії свідомості, виступають найважливішим елементом внутрішньої структури особистості в майбутніх фахівців хорового диригування, які концентрують життєвий досвід, представляють систему переживань, дозволяють визначати пріоритети, фіксувати та узагальнювати соціальний, індивідуальний та професійний досвід.

Суттєвим на наш погляд є виявлення специфічних особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців хорового диригування, тому звернемося до їх визначення. Як зазначають Н. Нарожна та Л. Остапенко, в процесі професійної підготовки необхідно враховувати такі аспекти, як: надання першочерговості практичному засвоєнню хорового мистецтва над історико-теоретичними знаннями і закономірностями музично-хорової діяльності, оскільки саме в процесі художньо-практичної діяльності відпрацьовуються диригентські та вокальні вміння і навички студентів, реалізуються творчі й виховні завдання, розвиваються музичні здібності студентів, їхнє музичне мислення. Визначення пріоритету практичної діяльності не означає ігнорування ролі історико-теоретичного пізнання у музичному навчанні й потребує повсякчасного звернення до нього і підтвердження в своїх практичних уміннях і навичках [6, с. 97].

Перш ніж визначити етапи формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в процесі фахової підготовки, необхідно визначити чинники, які впливають на формування певного професійного іміджу. Тому розглянемо різні наукові погляди стосовно зазначеного питання.

Зокрема, науковці визначають такі чинники, які сприяють формуванню іміджу вчителя: 1) безпосередньо сам учитель, який володіє знаннями, вміннями з теорії та практики професійної діяльності, має мотивацію стосовно прагнення підтримувати й розповсюджувати престиж цієї професії, має безперечну думку щодо важливості своєї професії, при цьому він переконаний у суспільній і особистій значимості в суспільстві; 2) іміджмейкери-професіонали, які створюють імідж певного професіоналу, а саме адміністрація школи, працівники районних та міських відділів освіти, представники місцевої влади тощо; 3) засоби масової інформації та колеги, які оточують педагога: члени педагогічного колективу, учні, батьки, друзі та ін. [11, с. 365].

Вважаємо, що вкрай важливо визначити поетапність формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в процесі фахової підготовки, тому необхідно проаналізувати різні точки зору науковців щодо цього аспекту.

Формування професійного іміджу відбувається у п'ять етапів: по-перше, сприйняття образу; по-друге, аналіз інформації за його уявною корекцією; по-третє, використання, що розкривається через примірювання; по-четверте, програвання окремих елементів бажаного іміджу та подальшим вживанням в образ; по-п'яте, привласнення та індивідуалізація обраного або бажаного іміджу.

Як зазначають науковці етапи формування професійного іміджу вміщують такі стадії, як:

1) сприйняття образу на основі якого буде будуватися цілісний професійний імідж. Важливе значення має реальний образ психолога, що виступає зразком для наслідування студентами-психологами. Якщо такого образу немає в реальному житті, вони створюють його на основі ідеальних уявлень, інформації отриманої з літературних джерел чи інших засобів інформації;

2) аналіз інформації та уявна корекція сприйнятого образу відповідно до ідеального образу та індивідуальних особистостей того, хто сприймає; співставлення реальних та бажаних якостей, прийняття рішень про можливість та доцільність їхнього використання, здійснення корекції відповідно до типу власного темпераменту, особливостей розвитку фізичної та інтелектуальної сфери, фінансових можливостей тощо;

3) використання (примірювання, програвання) окремих елементів бажаного професійного іміджу: стилю спілкування, техніки володіння жестами, одягу, аксесуарів тощо;

4) вживання в образ, що ефективно формується у процесі професійної підготовки та діяльності, коли студенти формою організації навчальної діяльності поставлені в умови необхідності рольового використання професійного іміджу;

5) привласнення та індивідуалізація обраного образу, що віддзеркалює внутрішні зміни, що відбуваються [3, с. 42].

В процесі професійної підготовки майбутніх фахівців хорового диригування в контексті практичної складової, вони набувають навичок аналізу багатьох пісень і хорових творів. Вони вчаться диригувати, проясняючи доцільність використання диригентських прийомів. З позиції формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування, починають опановувати навички диригентської постановки, займати стійке положення ніг, що надає можливість вільно тримати положення верхніх кінцівок і тулубу. Таке положення сприяє природності диригентських рухів майбутніх фахівців хорового диригування, їх емоційно-естетичній виразності, що сприяє не тільки формуванню професійного іміджу, а також уможлиблює естетичний вигляд особистості фахівця хорового диригування, що сприяє професійній ідентифікації фахівців.

Професійна підготовка фахівців хорового диригування має стародавні коріння і походить від французького слова «diriger», що означає в перекладі «направляти», «керувати». Якщо в теперішній час існує професія

диригента офіційно з XIX століття, то раніше керування оркестром покладалося на одного з найдосвідченіших музикантів хору. Слід відзначити, що диригування почало розвиватися як самостійний вид музичного виконавства лише у другій чверті XIX століття. Сутність процесу диригування полягає у виразі музики через жест, підґрунтям чого полягає у психофізіологічних особливостях людської природи. В середні віки диригентство переважно було під контролем церкви, оскільки музика була невід'ємною, органічною частиною богослужбового побуту. Тому головному диригенту був присвоєний важкий жезл, який був прообразом сучасної диригентської палички.

Подальший розвиток способу диригування передбачав використання системи хейрономії (від грецького *cheir* – рука), тобто умовна жестикуляція, що застосовувалася у древніх музичних культурах управління хором. Такий підхід набував популярності, оскільки найбільш повно відповідав підпорядкованому слову. В цей період відбувся поступовий перехід від шумового способу диригування до безшумного управління виконавством хору, що було надзвичайно важливою віхою у розвитку диригентського мистецтва.

Диригентське мистецтво як об'єкт естетичної оцінки включає в себе оцінку якості оркестрового звучання музики та оцінку її диригентської інтерпретації. Критерії естетичної оцінки диригентського мистецтва засновані на загальному принципі взаємозв'язку, взаємообумовленості. Диригентське мистецтво має в собі не тільки мануальне, а ще і музичне начало [8, с. 95].

Специфіка рухового контексту в диригентському виконавстві пов'язане з поняттям «техніка», яке в музичній освіті має різні трактування, як у вузькому, так і в широкому значеннях. Отже, у вузькому значенні поняття «диригентська техніка» означає здатність диригента опанувати диригентськими прийомами для виконання хорового твору. В широкому розумінні «техніка» передбачає психологічну установку особистості на виконання виробленої інтерпретації та містить художній аспект [2, с. 105].

Отже, впевнене володіння диригентом технікою диригування призводить до спрощення зовнішньої манери диригування, що уможливорює налагодження тісного контакту зі співаками. Диригування постає своєрідним перекладом музики на мову жестів і міміки, коли переведення звукового образу в зоровий здійснюється з метою керування колективним виконавством. Завдання учіння основам хорового диригування полягає в оволодінні студентом умінням використовувати диригентсько-технічні прийоми під час розучування хорового твору, способи передачі змісту цього твору під час виконання, художньо виконувати хоровий твір. Змістом учіння хоровому диригуванню є знання студента про природу тіла та голосу людини, виконавські диригентські вміння та навички, особливості диригентсько-хорової діяльності, досвід виконавської діяльності.

Вище викладене, звісно, не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми.

Подальшого вивчення вимагає розробка продуктивних технологій в особливості професійної підготовки майбутніх фахівців хорового диригування в процесі формування професійного іміджу в умовах фахової підготовки здобувачів закладів вищої освіти, питання формування виконавської диригентсько-хорової культури. Перспективним є подальша розробка особистісно-орієнтованого, компетентнісного, аксіологічного підходів в процесі викладання фахових дисциплін, впровадження зарубіжного досвіду використання синтезу мистецтв у професійній підготовці майбутніх фахівців хорового диригування.

Використана література:

1. Білозерська С. Аксіологічні основи формування професійного іміджу майбутнього педагога : вчені записки ТНУ ім. В. Вернадського. 2022. Т. 33. № 2. С. 133–135.
2. Бондаренко А. В. Інтелектуально-творчий розвиток студентів у класі хорового диригування: навч.-метод. посіб. Кривий Ріг : КДПУ. 2019. 160 с.
3. Затворнюк О. С. Формування та розвиток професійного іміджу майбутніх психологів : освіта та розвиток обдарованої особистості № 9-10, 2014. С. 41–44.
4. Козіна О. Методика формування образно-інтонаційних навичок студентів педагогічних коледжів у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін : монографія. Умань. 2016. 160 с.
5. Козіна О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва на заняттях хорового диригування : зб. наук. пр. Проблеми підготовки сучасного вчителя. Вип. 1(19). 2019. С. 64–71.
6. Нарожна Н. І., Остапенко Л. В. Теоретико-методичні основи проведення занять з диригування в контексті вивчення дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін» : імідж сучасного педагога. № 2 (197) 2021. С. 96–102.
7. Падалка Г. Педагогіка мистецтва: теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. К. : Освіта України. 2008. 274 с.
8. Свіцова А. Диригентське виконавство. Практика. Історія. Естетика : вища освіта у міждисциплінарному вимірі: від традицій до інновацій зб. наук. пр. – Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2022. С. 93–96.
9. Цюряк І. О. Особистісний підхід у диригентсько-хоровій підготовці майбутнього вчителя музики: Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 70 с.
10. Юй Хенюань. Формування вокально-виконавської майстерності китайських студентів в умовах інтернаціоналізації освітнього простору : дис. ... д-ра філософії. Одеса. 2022. 252 с.
11. Ярова М. В. Деякі аспекти сучасної диригентсько-хорової підготовки вчителів музичного мистецтва: педагогічний дискурс. 2012. Вип. 12. С. 365–369.

References:

1. Bilozerska S. (2022). Aksiolohichni osnovy formuvannia profesiinoho imidzhu maibutnoho pedahoha [Axiological foundations of the formation of the professional image of the future teacher]: Vcheni zapysky TNU. T. 33. № 2. S. 133–135. [in Ukrainian]

2. Bondarenko A. V. (2019) Intelktualno-tvorchyi rozvytok studentiv u klasi khorovoho dyryhuvannia [Intellectual and creative development of students in the choral conducting class]. Kryvyi Rih : KDPU. 160 s. [in Ukrainian]
3. Zatvorniuk O. S. (2014) Formuvannia ta rozvytok profesiinoho imidzhu maibutnikh psykholohiv [Formation and development of the professional image of future psychologists]. Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti № 9-10. S. 41–44. [in Ukrainian]
4. Kozina O. (2016) Metodyka formuvannia obrazno-intonatsiinykh navychok studentiv pedahohichnykh koledzhiv u protsesi vyvchennia dyryhentsko-khorovykh dystsyplin [The method of formation of figurative and intonation skills of students of pedagogical colleges in the process of studying conducting and choral disciplines]: monohrafiia. Uman. 160 s. [in Ukrainian]
5. Kozina O. (2019) Formuvannia profesiinoy kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva na zaniattiakh khorovoho dyryhuvannia [Formation of the professional competence of the future music teacher in choral conducting classes]: zb. nauk. pr. / Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia. Vyp. 1(19). S. 64–71. [in Ukrainian]
6. Narozhna N. I., Ostapenko L. V. (2021) Teoretyko-metodychni osnovy provedennia zaniat z dyryhuvannia v konteksti vyvchennia dystsypliny «Metodyka vykladannia fakhovykh dystsyplin» [Theoretical and methodological foundations of conducting classes in the context of studying the discipline "Methodology of teaching professional disciplines"] : Imidzh suchasnoho pedahoha, № 2 (197). S. 96–102.
7. Padalka H. (2008) Pedahohika mystetstva: teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin [Art pedagogy: theory and methods of teaching art disciplines]. Kyiv : Osvita Ukrainy. 274 s. [in Ukrainian]
8. Svitsova A. (2022) Dirigentske vikonavstvo. Praktika. Istoriya. Estetika [Conductor performance. Practice. History. Aesthetics] : vischa osvita u mizhdistsyplinarnomu vimiri: vid traditsiy do innovatsiy. Izmayil: RVV IDGU. S. 93–96. [in Ukrainian]
9. Tsiuriak I. O. (2008) Osobystisnyi pidkhid u dyryhentsko-khorovii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia muzyky [A personal approach in conducting and choral training of a future music teacher] : Zhytomyr: Vyd-vo ZHDU im. I.Franka. 70 s. [in Ukrainian]
10. Lui Kheniuan. (2002) Formuvannia vokalno-vykonavskoi maisternosti kytayskykh studentiv v umovakh internatsionalizatsii osvithnoho prostoru [Formation of vocal performance skills of Chinese students in the conditions of internationalization of the educational space] : dys. ... d-ra filosofii. Odesa. 252 s. [in Ukrainian]
11. Iarova M. V. (2012) Deiaki aspekty suchasnoi dyryhentsko-khorovoi pidhotovky vchyteliv muzychnoho mystetstva: pedahohichni dyskurs [Some aspects of modern conducting and choral training of music teachers: pedagogical discourse]. Vyp. 12. S. 365–369. [in Ukrainian]

Zhang Yaoyu. Peculiarities of professional training of future choral conducting specialists in the process of forming a professional image

The article deals with the specificity of the professional training of future choral conducting specialists is that such training is related to music as an art form, which contributes to a pronounced emotional, psychophysiological effect. An important condition for the formation of professional qualities and skills of future choral conducting specialists is taking into account a number of methodological approaches in the process of their professional training, which are the basis of the organization of the educational process. It was determined that the formation of a professional image takes place in five stages: first, image perception; secondly, analysis of information by its imaginary correction; third, the use revealed through fitting; fourth, play-back of individual elements of the desired image and subsequent use in the image; fifth, the appropriation and individualization of a chosen or desired image. After analyzing a great amount modern scientific researches, which are typically focused on the study of a sufficiently large number of various techniques and technologies, which are aimed at the formation, development and formation of the professional image of specialists of various specialties. It has been proved that new approaches to the professional training of specialists are necessary, in particular, choral conducting to function in a multicultural society, which is characterized by the risks of losing moral guidelines, constant changes in lifestyle, increasing aggression, combating positive and negative trends in human life, acquires special importance and the need for scientific research on the analysis formation of a positive professional image. In conclusion, the conductor's confident mastery of the conducting technique leads to a simplification of the external manner of conducting, which makes it possible to establish close contact with the singers. Conducting appears as a kind of translation of music into the language of gestures and facial expressions, when the translation of the sound image into the visual image is carried out in order to control the collective performance.

Key words: professional training, choral conducting, professional image, factors of professional image formation, stages of professional image formation, conducting art.

УДК 37.091.212.313:167.7

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.94.26>

Швец Т. Е.

ИНТЕГРАТИВНА ТЬЮТОРСЬКА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ОСОБИСТІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Стаття присвячена обґрунтуванню інтегрованої тьюторської моделі розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів. Автором доведено актуальність інтегративного підходу для організації тьюторської підтримки в закладі загальної середньої освіти. У статті автором визначені складники інтегрованої тьюторської моделі: цільовий, змістовий, процесуально-технологічний, результативний.

Автором аргументовано розкрито зміст кожного блоку. Зазначено мету та основні завдання інтегрованої тьюторської моделі – у цільовому блоці; вказано методологічні підходи, закономірності та принципи побудови